

BIULETYN

CENTRALNEGO INSTYTUTU OCHRONY PRACY

ROK I

1951

Nr 1

REDAGUJE KOMITET REDAKCYJNY CIOP: J. ZIEBORAK, A. PRÓSZYŃSKA, H. ŻMIGRODZKA

Zakres działania i organizacja C. I. O. P.

Centralny Instytut Ochrony Pracy powstał w 1950 roku — pierwszym roku planu 6-letniego rozpoczynającego okres wielkiego socjalistycznego budownictwa. Socjalistyczny plan gospodarczy jest zarazem planem troski o człowieka pracy. Ustawa z dnia 4 kwietnia 1950 r. powołująca do życia Centralny Instytut Ochrony Pracy jest tej troski doniosłym wyrazem.

Ustawa ustala zadania Instytutu jak następuje: prowadzenie i organizowanie prac naukowo - badawczych z dziedziny ochrony pracy, a w szczególności higieny i bezpieczeństwa pracy oraz środków technicznych i urządzeń zapobiegających chorobom zawodowym; koordynowanie planów prac innych placówek naukowo - badawczych oraz zakładów szkół wyższych; współdziałanie z władzami ochrony pracy przemysłowymi, rolnymi, morskimi, leśnymi i służbą zdrowia; na zlecenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do Instytutu należy ustalanie wiążących wytycznych dla działalności przedsiębiorstw państwowych, do zakresu działania których należy wydawanie opracowań naukowych i popularnych z dziedziny ochrony pracy lub produkowania urządzeń i sprzętu z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Organizację Instytutu ustala Statut nadany przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Zgodnie z postanowieniami Statutu nadzór zwierzchni nad instytutem sprawuje przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Władzami Instytutu są: Rada Naukowo - Społeczna, powołana spośród przedstawicieli różnych dziedzin nauki, CRZZ, ZSCh i Dyrekcja z Dyrektorem Naczelnym reprezentującym ją samodzielnie.

Rada Naukowo - Społeczna ustala wytyczne i kierunki prac Instytutu, uchwała preliminarz budżetowy i program prac, opiniuje sprawozdania z działalności i zamknięć rachunkowych Instytutu.

Problemy ochrony pracy, których realizacją zajmuje się C. I. O. P. są następujące:

1. zmniejszenie wysiłku fizycznego poprzez mechanizację procesów i właściwą pozycję przy pracy;

2. poprawienie warunków higieniczno - sanitarnych poprzez oparcie na podstawach naukowych metod wentylacji (zapylenie, zanieczyszczenie po-

wietrza, substancje szkodliwe), walki z hałasem, ustalenie warunków racjonalnego oświetlenia;

3. zwalczanie urazów mechanicznych przez współdziałanie przy konstrukcji nowych maszyn i urządzeń, których bezpieczeństwo wynika z samej ich budowy, konstruowanie zabezpieczeń i ochron maszyn oraz rekonstrukcję niektórych elementów maszyn, urządzeń i przyrządów.

Realizacją tych problemów dla poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej — zajmują się Zakłady C. I. O. P.

I tak:

1. **Zakład Rolnictwa** — opracowuje zagadnienia związane z przebudową wsi (mechanizacja i elektryfikacja z punktu widzenia ochrony pracy), a ponadto przeprowadza prace badawcze w dziedzinie konstrukcji i eksploatacji bezpiecznych w użyciu maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie.
2. **Zakład Urządzeń Mechanicznych** — przeprowadza badania maszyn i urządzeń z punktu widzenia ochrony i wydajności pracy oraz opracowuje wytyczne dla konstrukcji bezpiecznych maszyn i urządzeń.
3. **Zakład Badania Urządzeń Elektrycznych** — prowadzi prace badawcze w zakresie rażeń elektrycznych, opracowuje wytyczne dla konstrukcji elektrycznych napędów urządzeń sterujących oraz wytyczne dla zabezpieczeń obsługi urządzeń przemysłowych.
4. **Zakład Szkodliwości Chemicznych** — przeprowadza prace badawcze w dziedzinie szkodliwości chemicznych występujących w przemyśle, opracowuje wytyczne dla zmiany procesów technologicznych w celu eliminacji szkodliwości.
5. **Zakład Wietrzenia i Klimatyzacji** — prowadzi badania zagadnień dotyczących wietrzenia, ogrzewania i klimatyzacji; opracowuje wytyczne dla konstrukcji urządzeń klimatyzacyjnych.
6. **Zakład Urządzeń Transportowych** — przeprowadza prace badawcze w dziedzinie transportu ręcznego i mechanicznego z punktu widzenia ochrony pracy oraz opracowuje elementy urządzeń transportowych.
7. **Zakład Ochrony Osobistych** — rozpracowuje zagadnienia ochron wzroku, dróg oddechowych, organów słuchu, kończyn itp.

8. **Zakład Przedsiębiorstw Morskich** — rozpracowuje zagadnienia ochrony pracy związane z rozwojem portów, stoczni i przetwórstwa rybnego.

9. **Zakład Osłon Korpusu** — rozpracowuje dla wszystkich dziedzin zatrudnienia nowe modele i wzory ubrań ochronnych i roboczych.

Oprócz powyższych Zakładów powołano specjalny Zakład dla opracowania aktualnych problemów ochrony pracy, związanych z budową Nowej Huty pod nazwą: „Zakład Nowa Huta“.

CIOP planuje w 1951 r. organizację Zakładu Włókiennictwa, który w oparciu o dokładną znajomość procesów technologicznych i organizacji produkcji będzie rozpracowywał specyficzne dla włókiennictwa zagadnienia z zakresu ochrony pracy.

Ogólne kierownictwo prac podejmowanych przez Zakłady terenowe należy do Centrali CIOP, któ-

rej organizacja przewiduje następujące komórki organizacyjne:

1. Dział Planowania i Organizacji
2. „ Konstrukcji Urządzeń i Ochron
3. „ Dokumentacji i Wydawnictw
4. „ Analizy i Opracowań Statystycznych
5. Sekcja Inwestycji
6. Dział Urządzeń Przemysłowych
7. „ Techniki Ochrony Pracy
8. „ Popularyzacji Ochrony Pracy
9. „ Higieny i Fizjologii Pracy.

Jak wynika z zakresu działania — Centralny Instytut Ochrony Pracy jest placówką powołaną do roztoczenia opieki nad człowiekiem pracy, stworzenia dlań bezpiecznych warunków pracy, a więc możliwości podniesienia wydajności pracy we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego.

A. P.

Kurs ochrony pracy dla Nowej Huty

W dn. od 4 do 21 grudnia 1950 r. odbył się w Krakowie w Domu Kultury Związków Zawodowych kurs ochrony pracy dla inżynierów i techników, zatrudnionych jako kierownicy robót przy budowie kombinatu i miasta Nowa Huta. Kurs ten był pierwszym z cyklu tego rodzaju kursów, jakie Centralny Instytut Ochrony Pracy zamierza urządzić w najbliższej przyszłości dla pracowników Nowej Huty.

Budowa ta, będąca w Planie Sześcioletnim jednym z najważniejszych obiektów budownictwa socjalistycznego, ze względu na gigantyczną skalę i tempo robót jest wydarzeniem, jak na dotychczasowe stosunki polskie, bez precedensu. Zatrudnia się tu tysiączne rzesze pracowników, wznoszących z zapałem i ofiarnością wraz z całym społeczeństwem podwaliny socjalistycznej przyszłości swej Ojczyzny. Jednakowoż warunki, w jakich odbywa się budowa dużego miasta i równocześnie jednego z największych w Europie zakładów hutniczych, nie są ze względów zrozumiałych łatwe. Albowiem tereny budowy, na których jeszcze niedawno były tylko pola orne i pastwiska muszą być do tego olbrzymiego zadania dostosowywane równoległe do postępu robót. Wyłania się przy tym brak w Polsce wystarczającego doświadczenia w organizowaniu i prowadzeniu robót w tak niezwykłej skali i warunkach, co mogłoby niekorzystnie odbić się na stanie bezpieczeństwa i higieny pracy, stanowiących w ustroju demokracji ludowej podstawowy składnik prawidłowej organizacji pracy.

Powyzsza sytuacja oraz wzgląd na fakt, że w okresie kapitalizmu nie kształcono w Polsce inżynierów i techników w zakresie ochrony pracy, stanowiącej nie tylko dyscyplinę naukową, lecz także teren działań praktycznych, opartych na wskazaniach tej nauki, skłoniły Centralny Instytut Ochrony Pracy do podjęcia odpowiedzialnego zadania odrabiania szkodliwych zaległości. Kurs dla

inżynierów i techników z terenu budowy Nowej Huty Centralny Instytut Ochrony Pracy zorganizował w porozumieniu z Ministerstwami: Pracy i Opieki Społecznej, Budownictwa, Ciężkiego Przemysłu i Komunikacji oraz Naczelną Organizacją Techniczną i Centralną Radą Związków Zawodowych. Otwarcia kursu dokonał w dn. 4.XII 50 roku Ob. K. Rusinek, Minister Pracy i Opieki Społecznej, wygłaszając inauguracyjny wykład o celach i zadaniach kursu, będącego jednym z licznych konkretnych przykładów wagi, jaką do sprawy ochrony pracy przywiązują w nowej rzeczywistości polskiej Rząd i Partia. W otwarciu kursu wzięli udział przedstawiciele Woj. Rady Narodowej, PZPR, ORZZ, Akademii G.-H., Akademii Lekarskiej, NOT, dyrekcji budowy Nowej Huty, prasy i in.

Program kursu składał się z 33 godz. wykładowych, z których 13 godzin dotyczyły zagadnień ogólnych ochrony pracy oraz 20 godz. zagadnień technicznych. Wykładowcami byli pracownicy nauki Centralnego Instytutu Ochrony Pracy, pracownicy M. P. i O. S., Minist. Budownictwa, CRZZ oraz inżynierowie — wyżsi techniczni kierownicy z budowy Nowej Huty. Wykłady odbywały się w godz. 13 — 16, co miało na celu nieprzeszkadzanie w normalnym przebiegu prac na terenie budowy.

W dn. 20.XII. 50 odbyło się kolloquium pisemne, w którym na 43 osoby uczęszczające na wykłady wzięło udział 42 osoby. Słuchaczom kursu postawiono następujące 3 pytania:

1. Jaka jest rola i zadania kierownika technicznego oraz referenta bhp na terenie budowy?
2. Jakie jest znaczenie właściwej organizacji pracy, jako podstawowego warunku bezpieczeństwa pracy?
3. Jak zapewnić bezpieczeństwo pracy na robotach, które prowadzą?

Z wynikiem b. dobrym ukończyło kurs 4 osoby: inż. Bielecki Henryk, mgr inż. Hombesz Edmund, st. majster Kroczek Bolesław i techn. Sochacki Jerzy. Wynik dobry uzyskało 18 osób, dostateczny 14 oraz z wynikiem słabym wykonało pracę pisemną 6 osób.

Komisja oceny wyników colloquium składała się z 4 osób: mgr inż. A. Mazurkiewicz, dyr. nauk. CIOP, mgr inż. A. Zalewski, prof. Akademii G.-H., L. Gan, z. kier. wydz. ochrony pracy CRZZ oraz mgr inż. B. Żmijewski, kierownik kursu.

W dn. 21.XII. 50 o godz. 14 nastąpiło zamknięcie kursu przez Naczelnego Dyrektora C. I. O. P. Przed zamknięciem kursu odbyła się wspólna konferencja ze słuchaczami w sprawach organizacji kursu, jego programu i oceny wyników. W swych swobodnych wypowiedziach słuchacze zaznaczyli ważny fakt zupełnej zmiany ich nastawienia do spraw ochrony pracy, przyznając się, że aspekt naukowości tego ważnego zagadnienia stał się dla

nich oczywistym i zrozumiałym dopiero w wyniku wysłuchania wykładów na kursie. Podkreślono przy tym, że teoretyczny i praktyczny materiał podany im na kursie, będą starać się zastosować jaknajszerej w swej codziennej normalnej pracy przy budowach. Zwrócono się również z apelem, by nie ograniczano się do przeszkolenia tylko wyższego personelu techniczno - kierowniczego, lecz objęto szkoleniem również personel średni i niższy, a więc, majstrów a nawet brygadzystów.

Analizując wyniki kursu i podsumowując wyniki konferencji Dyr. mgr inż. L. Taniewski zaznaczył, że zarówno opracowania pisemne słuchaczy, jak i ich wypowiedzi na konferencji upoważniają do stwierdzenia, że kurs swe zadanie spełnił. Centralny Instytut Ochrony Pracy zamierza rozwijać swą akcję szkolenia w zakresie ochrony pracy. Najbliższy kurs dla Nowej Huty rozpocznie się w końcu stycznia 1951 r.

A. D.

Wykłady dla redaktorów naukowych PWT w CIOP-ie

W dniu 4 stycznia rb. — Centralny Instytut Ochrony Pracy zorganizował w swojej siedzibie cykl wykładów na temat potrzeby włączenia zagadnień ochrony pracy do książek technicznych w ogólności.

Na obecnym etapie bowiem jest rzeczą nie do pomyślenia, aby książka techniczna nie uwzględniała zagadnień, wchodzących w skład nowej techniki i nowej organizacji pracy, a więc i zagadnień ochrony pracy.

Zagadnienia te stały się częścią składową procesów produkcyjnych, służą zaś człowiekowi, zapewniając mu wykonywanie jego czynności zawodowych w warunkach całkowicie bezpiecznych i nieszkodliwych.

W kursie wzięło udział 39-ciu redaktorów naukowych PWT, 16-tu redaktorów czasopism technicznych NOT, 12-tu przedstawicieli branżowych instytutów naukowych i 6-ciu przedstawicieli innych instytucji, jak: Wydawnictwa Komunikacyj-

ne, Rolne, Wyższy Urząd Górniczy itp. — razem 73 osoby.

Zebrani wysłuchali szeregu referatów na temat: znaczenie ogólne zagadnień ochrony pracy, łączność ochrony pracy z procesami produkcyjnymi, kierunki rozwoju akcji ochrony pracy, różnorodność problemów ochrony pracy, elementy ochrony pracy w technologii procesów produkcyjnych, niektóre przykłady zagadnień ochrony pracy w poszczególnych procesach produkcyjnych, analiza kilku wydanych publikacji technicznych nieuwzględniających zagadnień ochrony pracy lub uwzględniające je niedostatecznie, wytyczne dot. uwzględniania tych zagadnień w wydawnictwach technicznych.

Wykłady spotkały się z dużym zainteresowaniem zebranych, o czym świadczy ożywiona dyskusja, jaka odbyła się po referatach z udziałem wykładowców.

Dokładne sprawozdanie z tej konferencji podamy w następnym numerze miesięcznika BHP.

H. Ż.

OCHRONA PRACY JEST NAUKĄ —
KAŻDY INŻYNIER I TECHNIK
POWINNIEN JĄ POZNAĆ